

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАЛІННЯ САЮЗА ПІСЬМЕННІКАУ БССР

№ 49 (1478)

Пятніца, 17 чэрвеня 1960 года

Цана 40 кап.

ЯК ХЛЕБ НАДЗЁННЫ

Паўна, ні разу яшчэ ні ў Магілёўскім раённым адзеле культуры, ні ў райкоме партыі не ішла такая размова, якую нам давала паслухаць я клубу ў Сідаравічах. На лаўцы сядзелі мужчыны. Вусаты дзядзька ў зашмалёванай кепцы, відаць, трактарыст, гаварыў:

— Тры планы мяса дадзім супраць леташняга. Дзе ні пацеші: і ў раёне і ў калгасе — усё толькі і гаворкі пра мяса ды малако... Гэта добра. Дранна от толькі, што мы мала даём, мала гаворым пра культуру, якая сёння нам патрэбна, як хлеб надзённы.

Старшыня калгаса тав. Сарокін пастаяў ля мужчын, паслухаў, што гаворыць трактарыст, а ўвагу не звярнуў; маўляў, пра гэта яму з райкома дырэктарам не было. Потым зайшоў у клуб (меўся канцэрт быць ды самадзейныя артысты не сабраліся) і пайшоў дадому. Нават не пацікавіўся, чаму сарваўся канцэрт. На гэта Хлебнікова ёсць, мусіць, разважаў ён.

Галіна Хлебнікова ўжо каторы год працуе загадчыкам клуба ў калгасе «Расія». Быў час, калі ў самадзейнасці ўдзельнічала многа калгасніцаў. Нават спектакль «Не верце цішыні» паставілі. А потым амаль усё спынілася. Здарылася гэта пасля спрэчкі Хлебніковай са старшынёй. Яна патрабавала грошай на декарцыі, а старшыня пакадаваў. З вялікай цяжкасцю ўсё ж выкланчыла 800 рублёў, на якія намалевалі адзін заднік на сцэне. У калгасных артыстаў былі вялікія планы: быць першымі не толькі ў раёне. Дзі гэтага трэба было запрысці вопытнага мастацкага кіраўніка, які дапамог бы лепш авалодаць выканаўчым майстэрствам і харавому і драматычнаму калектывам. Трэба было б купіць і добрыя касцюмы для выканаўцаў.

От тады самадзейны калектыв калгаса «Расія» не толькі надаваў, але і ў суседніх арцэлях. Для гэтага патрэбны клопаты і партыйнай арганізацыі і праўдзяна калгаса. Каб мець мастацкага кіраўніка, купіць касцюмы, декараны, для гэтага неабходны грошы.

З пачатку года сёлета запланавана выдаткаваць на культуру сто тысяч рублёў. За пачаткі года калгас здолеў адпусціць на культуру-асветную работу толькі 800 рублёў. Астатнія грошы з фонду культуры тав. Сарокін не хоча выдаткаваць. Значыць, планы самадзейных артыстаў будучы сарваны. Цяпер яны не толькі не могуць выехаць з канцэртам да суседзяў, але і не могуць задовольніць сваіх калгаснікаў. У выніку такіх адносін у самадзейным калектыве засталася ўсяго 25 чалавек.

Клуб у калгасе вялікі, але яго не наведваюць калгаснікі. Пушту ён там, што для душы чалавека ў ім амаль нічога не робіцца.

А ў раёне работа калгаснага клуба ў Сідаравічах лічыцца лепшай на той падставе, што летас наглядзе мастацкай самадзейнасці калектыву меў пэўны поспехі. А вось што ў клубе робіцца цяпер, як калгаснікі адпачываюць штодзёна — да гэтага

нікому і справы няма. Хто б ні прыехаў з раёна, абавязкова спытае, як выконваюцца абавязальнасці па мясу, колькі надоена малака, а каб пацікавіцца, як адпачываюць людзі, якія песьні спяваюць, як і дзе вучацца, павішаюць свае веды, пакуль што пра гэта ўсе забываюць. Мірацца і з тым, што леташні фонд культуры (21 тысяча рублёў) у калгасе страшэнна малы на камандзіроўкі, то на курсы брыгадзіраў, то на прамі механізатарам і даяркам. У багатым калгасе, які мае добры клуб, не могуць стварыць умовы для нармальнай творчай работы самадзейных артыстаў. І сёлета, апроч Хлебніковай, ніхто нават не зрабіў заўвагі Сарокіну, што за пачаткі года ў клубу калгаса фонду сродкі па сутнасці не скарыстоўваліся.

Так ставіцца да пастаноўкі культуры-масавай работы ў перадавым калгасе, клуб якога расквашаюць на ўвесь раён, хоць калгаснікі пасля работы не ведаюць, чым заняцца, дзе і як правесці вольны час.

Калгас імя Сталіна ў раёне таксама не на апошнім месцы. Старшыня яго — член бюро райкома партыі тав. Спіц.

У праўдзяні арцэлі мы зачалі гаворку пра пастаноўку культуры-масавай работы.

— А хто ў нас будзе займацца той культурай? — гаворыць бухгалтар тав. Траскоўскі. — Мне ўжо 56 год і Сапруну стоўкі ж.

Не так даўно пытанне аб культуры-масавай рабоце ў калгасе абмяркоўвалася на бюро райкома партыі. Сапруна, загадчыка клуба, за бяздзейнасцю бюро пранавала зняць з работы. За гэтую пранаву, як член бюро, галасаваў і тав. Спіц. А калі трэба было здымаць Сапруна з работы, Спіц знайшоў апраўданне:

— Сапрун выкідаў добры. У нашым калгасе такі і трэба.

Калгас імя Сталіна — прыгарадны. Гаспадарка яго багатая. Яму здавалася б, павіна налезаць і першая скарыца ў самадзейнасці раёна. Стоўкі моладзі! І шэфы з горада могуць дапамагчы мясцовым артыстам. Зразумела, як патрэбна калгасу добры ініцыятыўны загадчык клуба, а не выкідаў Сапрун.

Калгаснікі не памятаюць, калі ў клубе выступалі свае артысты. Самадзейнасць не арганізавана. І не дзіва, што ў клубе з году ў год тая ж старышка: кіно і танцы. На танцах заўсёды многа п'яных. Іншы раз даходзіць да панаклоўшчыны. Праўда, ў такіх умовах Сапруну хапае работы — за каўнер і выкідаў п'яных да дзверей.

Відаць, гэты заняпад работы тлумачыцца адносинамі самога старшыні калгаса. Каб у таварыша Спіца была арганічная патрэба, калі не кожны дзень, то хоць два—тры разы на тыдзень глядзец у калгасным клубе цікавае выступленне не толькі прыезджых артыстаў, але і сваіх, тады б і з трох мільянаў рублёў гадавога прыбытку калгаса адпусціў бы не тры з палавінай тысячы ў фонд культуры — на асветленне ды апалячэнне клуба, як гэта было летас, а поўных два працэнты, як гэта належыць па статуту сельскагаспадар-

чай арцэлі, і дамагаўся б, каб гэтыя грошы скарыстоўваліся па прызначэнню.

У раёне 64 калгасныя клубы, 20 на цэнтральных сядзібах і 44 брыгадныя. Будучыца і яшчэ некалькі. Жыццё ставіць патрабаванне, каб нарэшце выдаткі сельскай культуры пераключылі з пачэй дзяржавы на плечы грамадскасці. І ў Магілёўскім раённым адзеле культуры гавораць, што праблема будаўніцтва клубаў у іх ужо сыходзіць з парадку дня.

Амаль у кожным калгасе ёсць па тры — чатыры клубы. А ў арцэлі імя Валадарскага на сем брыгад — шасць клубоў. На жаль, у гэтым калгасе няма ніводнага кваліфікаванага загадчыка клуба. Мікалай Пахоміў носіць ключы ад клуба, што на цэнтральнай сядзібе ў Казіміраўцы. Яго справа адчыніць, зачыніць памішкіманне, падмесці падлогу ўсё. Гэтакія ж «загадчыкі» і ў астатніх брыгадах.

Летас раённым адзел культуры прыслаў у калгас мастацкага кіраўніка. Старшыня калгаса пакадаваў выключыць яму зарплату, хоць 12 тысяч рублёў з культурнаму засталіся нескаржанымі. Сёлета з шасцімільёнага гадавога прыбытку запланавана на культуру выдаткаваць 139 тысяч.

У пастаноўку ЦК КПСС «Аб задачы партыйнай прапаганды ў сучасных умовах» звяртаецца асабліва ўвага на тое, што «фармаванне новага чалавека з камуністычнымі рысамі характару, звычак і маралю, ліквідацыя перажыткаў капіталізму ў сямейнасці людзей з'яўляецца ў дзяржаўны час адной з галоўных практычных задач». Гэтага нельга забываць і старшыням калгасаў.

Работніцаў культуры-асветных устаноў для ўсёй галоўным чынам рыхтуе Магілёўскае культасветвучылішча. За апошнія тры гады з вучылішча прыбыло ў раён 16 выпускнікоў, а за гэты ж час пакінулі работу ў калгасных і саўгасных клубах 22 культурработнікі. Гэта — Падбарозкіна, Цюціна, Белая, Смаларова, Кізякова, Мураўева, Падбарозкіна, Пытыль, Маркава, Язюскі і інш. Многія з іх цяпер ганююць марожаным на вуліцах Магілёва. Адна з іх (прозвішча ў раённым адзеле культуры не памятаюць) доўгі час прадавала газаваную ваду каля самага культасветвучылішча.

Вялікая роля ў выхаванні маладога пакалення належыць мастацкай літаратуры. У кожным калгасе раёна ёсць бібліятэка. Ёсць і грошы на яе напаўненне: з таго ж культурнаму. На жаль, гэтыя сродкі не скарыстоўваюцца на набыванне літаратуры. Бібліятэка таго ж калгаса «Расія» мае ў сваім фондзе ўсяго 1306 экзэмпляраў кніг, з іх 300 экзэмпляраў брашуры.

І хоць сродкі фонду культуры ў калгасе з году ў год не выкарыстоўваюцца, праўдзяні арцэлі не выдзяляюць грошай на набыванне літаратуры. За апошнія паўтары гады куплена некалькі дзесяткі кніг, а з беларускай літаратуры ўсяго на 23 руб. 45 кап. З рэспубліканскіх мастацкіх часопісаў калгас выпісвае толькі «Вожык» і то толькі з той

мэтай, калі ў ім з'явіцца якая крытыка ў адрас кіраўнікоў калгаса, дык каб спечасова заўважыць. Бібліятэка не набывае беларускіх кніг, не выпісвае беларускіх літаратурна-мастацкіх часопісаў, быццам таму, што чытачы не хочуць іх чытаць. Але гэта ж не так. Калгаснікі любяць родную літаратуру і цікавіцца ёю. Вось, напрыклад, Казіміраўска сельская бібліятэка за першы квартал гэтага года выдала чытачам 1166 кніг, з іх беларускіх — 641.

— Беларускую літаратуру з ахвотай чытаюць, — запэўняе загадчыца бібліятэкі Аўдэя Шаўчэнка. — Бада, што мала ў нас беларускіх кніжкаў.

Толькі што ў бібліятэку прыбыла партыя навінак на 194 рублі, і сярод іх ніводнай кніжкі беларускіх пісьменнікаў. З пачатку года бібліятэка атрымала літаратуры на 940 рублёў, у тым ліку беларускай усяго на 58 руб. 90 кап.

Такой жа недарачнай практыцы прытрымлівацца абласны бібліятэкар, які даслаў у сельскую бібліятэку кніжкі. Яго дырэктар тав. Чайкоўскі не вылучае запатрабаванай сельскага чытача.

Загадчыца Магілёўскага раённага аддзела культуры тав. Шатухіна прызнае, што ў іх слабы ўдзел работніц — гэта калгасныя клубы і бібліятэкі. А вось на што траціцца сродкі з калгасных фонду культуры, яна нават і не ведае. Дзіва і тое, што і райком партыі не знайшоў часу, каб па-сур'ёзнаму заняцца пытаннем культуры-масавай работы ў калгасе.

Толькі за два апошнія гады ў раёне засталася не выкарыстана са сродкаў культурнаму калгасаў каля паўмільяна рублёў. На гэтыя сродкі можна было б у калгасныя клубы набыць тэлевізары, радыёпрыёмнікі, музычныя інструменты, папоўніць калгасныя бібліятэкі цікавымі навінкамі літаратуры. На сёлёты год запланавана ў калгасе раёна ў фонд культуры 622 тысячы, а выдаткавана ўсяго некалькі тысяч.

А чаму б райком партыі не абмеркаваць перадавы вопыт калгасаў Паўднёвага раёна Краснадарскага краю, які стварыў міжкласны фонд культуры? Пераймаючы карысны вопыт, можна стварыць і міжкласны савет культуры і мастацтва, куды б увайшлі кіраўнікі калгасаў і работнікі культуры.

Трэба дамагчыся, каб сродкі фонду культуры выкарыстоўваліся цэнтралізавана, з удзелам рэспубліканскіх запатрабаванняў кожнага калгаса, кожнай брыгады. Гэта стварыла б магчымасць ажрыць у калгасе музычныя школы, народны міжкласныя тэатры, кінастудыі аматараў. Тады б актыўна і сваю дзейнасць самадзейны мастацкі калектывы.

М. ГРОДНЕУ.

Магілёўскі раён

Фота В. Лупейкі. Фотатэхніка БЕЛТА.

На раённай сцэне

Тэатр юнага глядача распачаў абслугоўванне калгаснікаў і сельскіх школьнікаў Мінскай вобласці. Юныя глядачы Жодзіна і раённага цэнтру Дзяржынска ўжо прагледзелі лірычную камедыю «Мякі характар» Л. Гераскінай. Гэты ж спектакль будзе паказаны школьнікам г. г. Чэрвеня і Барысава. Калгаснікі сельскагаспадарчых імя Калініна Мінскага раёна, работнікі саўгасаў Русінавічы і Пучына ўжо прагледзелі ў сваіх сельскіх клубах спектакль па п'есе «Не верце цішыні» І. Шамякіна. Увесь чэрвень месіць тэатр будзе выязджаць са спектаклямі ў калгасныя клубы.

У пачатку ліпеня тэатр выязджае ў Рыгу для паказу спектакля «Панарыш-кветка» І. Коэла і «За лясамі дрэмучымі» А. Вольскага і П. Макаля.

Творы ўмельцаў

У Караліцкім раённым Доме культуры адкрылася выстаўка выяўленчага і прыкладнага мастацтва мясцовых аўтараў. На выстаўцы прадстаўлена 150 экспанатаў. Сярод іх ёсць выразы з гліны, разьба па дрэву, вышыўка. Найбольш цікавымі з'яўляюцца работы Э. Кавалеўскага з вёскі Заполье. Яе творы вызначаюцца высокім майстэрствам. Цудоўна атрымалася вышыўка «Сельскі пейзаж», «Піянэрак» і шмат іншых.

Міхал Чубрык з вёскі Забердава прадставіў на выстаўку вазу для кветак. А жыхар гарадскога пасёлка Мір В. Бажко выпіліў настольную электралампу.

На выстаўцы прадстаўлены таксама творы вучняў.

А. ЧАЧОТКА.

Семинар маладых аўтараў

Па ініцыятыве абласнога Дома народнай творчасці ў Гомелі праведзены семінар пачынаючых аўтараў, самадзейных кампазітараў і кіраўнікоў калгасных харавых калектываў. Работы семінара кіравалі беларускі лютэ Анатоль Астрэйка і музыкаў Вялікай І. Нісеўч. Былі абмеркаваны творы маладых аўтараў Параневіча, Лукіненкі, самадзейных кампазітараў Вясяслава, Ларкова і іншых.

Рэдакцыя абласной газеты «Гомельская праўда» падрыхтавала літаратурную старонку, у якой будуць змяшчацца лепшыя творы, ухваленыя пры абмеркаванні на семінары.

М. ГРОДНЕУ.

Насустрэч Пленуму ЦК КПСС

Дзеянне рыхтуюцца да ліпенскага Пленума ЦК КПСС сельскія клубы, бібліятэкі і хаты-чытальні Удзёнскага раёна. Вакол тэматычнай устаноў культуры абсталяваны малаўзрочныя стовбы і плакаты, якія расказваюць, за што змагацца наш раён і кожны калгас у сямігоддзі і ў бягучым годзе.

Сельскія і клубныя бібліятэкі аформілі мантажы на тэму «Насустрэч ліпенскаму Пленуму ЦК КПСС» і «Дзя ў шчасці савецкіх людзей», якія расказваюць аб рашэннях V сесіі Вярхоўнага Савета СССР.

Раённая, Ракошыцкая, Куцпенская, Стараморуцкая сельскія і Магілёўская клубныя бібліятэкі арганізавалі кніжныя выстаўкі «Што чытаць аб прадстаўчым Пленуме ЦК КПСС».

«Мы прыдем да перамогі камуністычнай працы» — так называюцца агляд літаратуры, праведзены раённай бібліятэкай. Чытачам рэкамендаваны асобныя творы У. І. Леніна, выступленні М. С. Хрушчова аб камуністычнай працы, а таксама матэрыялы Усесаюзнай нарады прадавікоў сапрабінства за званне брыгад і ўдзянікаў камуністычнай працы.

У бібліятэцы аформлена кніжная выстаўка «Камунізм — гэта маладосць свету».

Часта ў культасветустановах праводзіцца вечары прапуючыя славы. Дымамі такі вечар адбыўся ў Магілёўскім сельскім клубе. Перад праўдзянікамі сельскай гаспадаркі выступіла лепшая дзярка раёна ўдзельніца Усесаюзнай нарады прадавікоў сапрабінства за званне брыгад і ўдзянікаў камуністычнай працы Зінаіда Аўсянік.

Актыўна свая дзейнасць агітбрыгады раёна. Калектывы раённага Дома культуры, Прысінкаўскага і Семановіцкага сельскіх клубоў наладзілі канцэрты ў 11 калгасе і некалькіх аддальных вёсках. Перад пачаткам канцэртаў лектары расказвалі аб прадстаўчым Пленуме ЦК КПСС і рашэннях V сесіі Вярхоўнага Савета СССР. Выступленні агітбрыгад ад-

бываюцца на палях і фермах і праходзяць з вялікім поспехам. Надаўна праведзена нарада загадчыкаў устаноў культуры раёна, на якой абмяркоўвалася пытанне аб паліпашнім культурна-масавай работы ў сувязі з падрыхтоўкай да Пленума ЦК КПСС. Рад культасветработнікаў падзяліліся вопытам работы. Загадчык Дудзінскага сельскага клуба Іван Сакольчык расказаў, як ён правёў вечар пытанні і адказаў аб прадстаўчым Пленуме ЦК КПСС і рашэннях V сесіі Вярхоўнага Савета СССР. На вечары з адказамі выступілі кіруючыя работнікі райкома партыі і райвыканкома. Дудзінскі клуб знаходзіцца на тэрыторыі калгаса імя К. Заслонова. Калгаснікі напярэдні расказвалі пра легендарнага героя Вялікай Айчыннай вайны Б. Заслонова. З расказам пра саўгнага важака партызанскай брыгады выступіў І. Раманюк — работнік міліцыі, удзельнік Вялікай Айчыннай вайны, што вяртаў супраць нямецка-фашысцкіх захопнікаў у партызанскай брыгадзе, якую камандаваў К. Заслоў. Атрадам калгаса тав. Кузюрына адказвала на пытанні.

У гэтыя дні ў раёне ідзе дзейная падрыхтоўка да раённага і абласнога святаў песні. Пасля напружанага працоўнага дня вечарамі калгаснікі, мясцовае інтэлігенцыя накіроўваюцца ў сельскія і калгасныя клубы на рэпетыцыі. Далёка разносяцца мелодыі песень аб партыі, аб Леніне, аб шчасці мірнай працы.

Загачыць Прысінкаўскага сельскага клуба заслужаны дзеят культуры БССР П. Шыдлоўскі падрыхтаваў да святаў песні падарунак «Песню аб вольцы Нарач». Шырокая і урачыстая мелодыя гэтага твора:

Ой, ты славанае возера Нарач,
Як жа морама цябе не называць?
Тавя хвалі, што кошыца ўдалец,
Любаві новыя песні вітаць.

Устаноў культуры Удзёнскага раёна сваёй дзейнасцю дапамагаюць паліпашнюю культурнага апалячэння працоўнікоў сельскай гаспадаркі.

Л. САНДЛЕР.

Для савецкага чалавека

16 тысяч пар рознага абутку штодзёна — такі прыклад плад аднаго са старэйшых прадпрыемстваў рэспублікі мінскай абутковай фабрыкі імя М. І. Калініна. Але не гэта галоўнае ў сённяшнім жыцці прадпрыемства. Працоўныя рэспублікі (і між іншым, не толькі рэспублікі) з задавальненнем адзначаюць, што за апошнія гады прадукцыя фабрыкі стала

значна лепшай: прыгажэйшай, больш зручнай і таннай. На нашу думку, гэта вынік таго, што шавецкая справа перастала быць рамесніцтвам, а ператварылася ў спецабласць мастацтва. Гэта значна намерна. Абутак павінен быць прыгожым, які і касцюм або паліто, ён павінен вабіць зрок чалавека, прыносіць пэўнае задавальненне. З першага года сямігодкі

работы фабрыкі асвоілі чатыры гатункі абутку. Цяпер з канвеера сыходзяць мужчынскія рантывы паўчаравікі, дзіцячыя гусарыкі, адкрытыя жаночыя туфлі на высокім і нізкім абцасе. Жаночы абутак вельмі прыгожы. Ён вырабляецца з каляровага шаўру, аздоблены чорным вельюрам.

Работчы і служавыя фабрыкі ганарыцца тым, што абутак, які вырабляецца тут, шыюць па мадэлях, сканструяваных беларускімі мадэльерамі. Галоўны мадэльер фабрыкі Наталія Савіцкая многа год працуе на гэтым прадпрыемстве. Яна дасканала валодае спецыяльнасцю, добра ведае запатрабаванні пакупнікоў. Некаторыя мадэлі абутку, прадназначаны Савіцкай, атрымалі выдатную ацэнку на Усесаюзнай выстаўцы і цяпер захоўваюцца ў вытворчасці. Савіцкая расказвае, што на летні сезон фабрыка пачала вырабляць адкрытыя туфлі. Асаблівым попытам карыстаюцца такія туфлі на нізкім абцасе. Гэта вельмі выгоды абутак для жанчын, якія працуюць — у іх не вельмі сталяюцца ногі.

Але камусьці нашы мадэльеры незаслужана забываюць сельскае насельніцтва і не канструююць абутку для жанчын, якія заняты ў гаспадарцы. Зразумела, што жанчыны, якія деглядае цялят, ці заняты ў палязводчай брыгадзе, не можа насіць адкрытыя туфлі з белага або ружовага шаўру. Ён патрэбна спецыяльны абутак. Трэба спадзявацца, што гэтая праблема будзе вырашана.

У хуткім часе фабрыка імя Калініна дасць працоўным рэспублікі новыя мадэлі прыгожага і зручнага абутку.

На здымку: адзін з лепшых працоўнікоў — работчы канвеера мужчынскага абутку С. Кавальскі. Фота Ул. Крука.

Нашы інтэр'ю

Выхаванне маладых музыкантаў

Новы будынак Беларускай кансерваторыі на плошчы Свободы ў Мінску па праву можна назваць паламам музыкі. Прыгожы, вельмі, з прасторымі канцэртнымі заламі, шматлікімі аўдыторыямі, гэты будынак упрыгожвае сталіцу.

— Да гэтага, — расказвае нам дырэктар кансерваторыі кампазітар А. Багатыроў, — мы знаходзіліся ў будынку, дзе апроч нас былі шчыры музычныя навучальныя ўстановы. Нават у некалькіх змен цяжка было ахапіць усіх студэнтаў індывідуальным метадам навучання. А ў музыцы гэта асноўны і галоўны метад заняткаў.

— Хочацца нагадаць некаторыя гістарычныя даты, звязаныя з нараджэннем першай музычнай вышэйшай навучальнай устаноў рэспублікі, — гаворыць Анатоль Васільевіч. — Кансерваторыя пачала працаваць у 1932 годзе на базе Мінскага музычнага вучылішча, якое цяпер носіць імя Глінкі, і іншых музычных устаноў рэспублікі. Стварэнне кансерваторыі сядзейнічала развіццю беларускай музыкі, а таксама спрыяльна адбылася на дзейнасці неўзабаве адкрытага опернага тэатра.

У ліку першых выпускнікоў кансерваторыі былі цяпер добра вядомыя беларускія кампазітары Д. Луцка, М. Крошнер, П. Падквяраў, В. Дзімаў. Я таксама, — гаворыць А. Багатыроў, — быў у ліку першых выпускнікоў. Затым кансерваторыю скончыў Ул. Алоўнікаў, Л. Абелівіч, Л. Вайнберг. Мне хочацца адзначыць вялікую ролю старэйшага беларускага кампазітара, народнага артыста рэспублікі В. Залатарова, які доўгі час працаваў у нашай кансерваторыі і выхаваў вялікую групу кампазітараў. Нягледзячы на ​​немаляды ўзрост, В. Залатароў праявляе творчую працу і жыва цікавіцца як музычным жыццём Беларусі, так і творами сваіх вучняў. Шліфа сочыць ён і за працай самой кансерваторыі.

Наша навучальная Установа стала кудзійнай кампазітарскіх кадраў. У апошнія гады кансерваторыю за-

кончылі Ул. Чарадзічэнка, Ю. Сяміяна, Э. Тыманд, І. Кузняцоў, В. Дзягільчык, Г. Анчыкаў і іншыя. Зусім нядаўна на ўрачыстасці, прысвечанай выпуску 1960 года, малады кампазітар Д. Смольскі выказаў свае творы, якія сведчаць пра несумненны талент новага аўтара беларускай музыкі.

Вялікую педагагічную працу праводзіць на кампазітарскім аддзяленні М. Аладаў.

Вы пытаецеся, хто цяпер навуцацца на кампазітарскім аддзяленні? Хачацца б назваць двух студэнтаў: І. Лунца і С. Карцэса. І. Лунцавак напісаў саанату для скрыпкі з фартэпьяна, дык рамансаў і цяпер заканчвае сімфонію. С. Карцэс прыехаў у Мінск разам са сваімі роднымі з Арэнціны. Нічо ў маленстве ў Сяргея выявіўся музычны талент, і хлопчык здолеў развіць яго ў Мінску, горадзе, які стаў для яго сапраўднай Радзімай. Сяргей Карцэс паспяхова скончыў музычную школу-дэясцігодуку і затым быў прыняты на кампазітарскае аддзяленне кансерваторыі. Творы маладога кампазітара ўжо неаднаразова выконваліся.

Дзікі аднаўдэнчы перыяд кансерваторыі пройзёны. Што ж можна сказаць пра яе цяперашні стан і задачы? Кансерваторыя, апроч кампазітараў, рыхтуе піяністаў, скрыпачоў, музыкантаў для аркестраў народнага інструментаў, вакалістаў, дыржорстваў-харавой, музыкантаў і інш. Атрымалі заслужаную вядомасць выхаванцы кансерваторыі, оперныя артысты — Н. Гусельніцкая, М. Зюванав, С. Гулевіч, Т. Шымко. На стацыянарным аддзяленні вучыцца цяпер 230 чалавек, на заочным — 100 і група студэнтаў на вярочным аддзяленні.

Назіраюцца вялікая

ТВОРЧЫ КАМПРАМІС

Гаварыць аб тым, з якой несправядлівасцю і надзеяй чакае глядац суспаснай камедыі, балет што няма па трыбы. Аб гэтым сведчаць запавяненныя залы на прам'ях, несправядлівасць і жыццёвы рацыён пры з'яўленні на сцэне любімага акцёра ў камедыйным вобразе. Нарэшце мы ведаем і тую ўсхваляванасць, з якой глядац рэагуе на хібы ў рабоце тэатра па ўвасабленню тэмы сённяшняга дня.

Нельга сказаць, што тэатры нашай сталіцы не адкідаюцца на запатрабаванні грамадскіх. Адзін толькі Тэатр імя Янкі Купалы паказвае ў гэтым сезоне ажно тры камедыі аб сучасным жыцці рознай мастацкай якасці. Гэта «Дабрадзеі» Л. Зорына, «Мільян за ўсешку» А. Сафронава і камедыя беларускага драматурга В. Зуба «Злавацца не трэба». Апошняя работа тэатра як бы заўсёды выявіла свае кепкі і паўнаціна ў краіну ўсешкі.

Глядац адрозна становіцца ўдзельнікам падзей, якія адбываюцца ў гэтым. Вынесена на авансцэну афіша з аб'явай, што сёння ў клубе дэманструецца кінафільм «Фанфары каханых», з аднаго боку і тэлефонна будка з другога, безумоўна, са звычайнай гэтаму ўражанню. Раздзячэнне кароткіх музычных ўступ і пачынаюцца з нацыянальным арнамантам з'яўляюцца дэзясця асобна, як з юнацкай заўзятасцю (хача не ўсе яны юнакі) спяваючы вясёлыя куплеты аб падзеях п'есы. Таксама вясёла падмацавае залона, я мы разам з артыстамі ўваходзім у кабінет дырэктара рабочай сталовай Леаніда Заіруха.

Як вы, пап'юна, заўважылі, пакуль што ўсе ідзе добра, ёсць музыка, куплеты, неабычны рым — пара пачынаць камедыю. Яна не забаве і пачынаецца. З грукатам адчыняецца афіша з куклі і ў ім з'яўляецца чарона-білікуе аблічча шэф-кухара Патра Танкевіча. Вясёлы выдала двух майстроў камедыйнага партэра Глебава — Заірухі і Малчанава — Танкевіча не раз перапынаецца дружным смехам глядачоў.

Тым часам, пакуль дырэктар і шэф-кухар ўдаюцца свае вытворчыя справы, у кабінце чакае вырашэння свайго пытання галоўная гераіня камедыі — Матруна Шабуневіч (ролю яе выконвае В. Пола). Справа ў тым, што яна хоча па-ступіць на працу ў сталовую. Працаваць яна задумала не таму, што ёй трэба выхоўваць і карміць сваё дзіця — аўсім, не, усё яны ўжо даражылі і самастойныя (апрача студэнта Платона). Дарэчы, сын Даніла з'яўляецца дырэктарам завода, на тэрыторыі якога знаходзіцца сталовая. Працаваць тут Матруна вырашыла таму, што не можа стаць у баку ад такіх велічын, якія з'яўляюцца наш народ. Яна хоча ўнесці свой сціплы ўклад у справу камуністычнага будаўніцтва.

Для сцвярджэння гэтай значнай думкі і напісана п'еса, у гэтым яе дзіўная сутнасць. Вядома, што тема значная, важная і патрэбная, яна павінна заняць сваё пачаснае месца ў мастацтва. Аднак адна справа тэма, а другая — яе вырашэнне (на жаль, аб гэтай неадпаведнасці зноў прыходзіць гаварыць).

Звернемся да спектакля Тэатра імя Янкі Купалы. Акт за актам, сцэна за сцэнай расказвае нам аб тым, як працаваў, прынцыпова жанычана Матруна Шабуневіч наводзіць парадку ў сталовую, стаячы неўзабаве яе дырэктарам. Разам з тым на шляху Матруны ўнікаюць чыжкаці. Яна пераывоўвае шэф-кухара (ён кідае піць і стаячы сур'езна да справы), «намывае шыю» кладаўчыку Федю, які дагэтуль быў недэцыплінаваным і «начымствам на руку» і, нарэшце, змушае пагальць

ў імя гігіены і парадку бараду рабочага сталовікі Ціта Цітавіча. Як гаворыцца, — «прышла, убачыла, перамагла».

Аднак усім вядома, што драматургічны твор не можа быць без канфілікту, воль ён і з'яўляецца ў абліччы былога дырэктара Леаніда Заірухі. Ён прыходзіць у якасці старшага інспектара правярць работу той жа сталовікі, дзе ён яе разваліў, Матруна абражана, яна не можа згадзіцца з тым, што на адказную работу прызначаюцца людзі, якія не маюць на гэта ніякага права. Кідаюць пад ногі старшаму інспектару ключы, яна адмаўляецца ад працы. Прыкінуўшыся хворай, не згадзіцца іспі правяральнасць не будзе адноўлена. І калі дырэктар трыста сталовых і рэстаранаў Іван Анісавіч наводзіць поўны парадок, звышчыючы Заіруху з пасадзі інспектара — усё становіцца на сваё месца, і ўсе задаволены.

Злавацца, не трэба асабліва даказваць, што сюжэт вельмі просты, няважыць заставіць, для вырашэння такой важнай тэмы, як адносіны да працы і фармавання камуністычнай свядомасці рабочнікаў грамадскага харчавання. У гэтай спробе, напярэднясці раскрываюцца тэмы — адна з заганаў камедыі. Вельмі ўжо лёгка тут усё вырашаецца. Сталовіка працуе дрэнна, — прыходзіць новы дырэктар, Матруна Шабуневіч, і адрозна ўсё змяняецца. А дзе грамадскія арганізацыі, дзе рабочыя, для якіх створана гэтая сталовіка? Іх няма, яны не ўдзельнічаюць ні праця, ні ўсёсна ў развіцці дзеяння. Глядач нават не ведае, хто той «добры дзядзька», які знімае Заіруху з пасадзі дырэктара і прызначае яго старшым інспектарам, ён не ведае, на каго трэба злавацца за бяспладзе ў грамадскіх сталовіках.

Другой заганаў п'есы, на наш погляд, з'яўляецца недасканаласць яе драматургічнай будовы. Так да канца і невядома, калі наступе пералом і дзе кульмінацыя дзеяння. Завязка ёсць, а далей усё ідзе на спад: няма той імкліваці развіцця дзеяння, якой патрабуе камедыя.

Рэжысёр спектакля К. Саннікаў, якога мы ведаем як выдатнага пастаноўчыка спектакляў на сучасную тэму, і на гэты раз прыкладу намагаецца, каб «дацягнуць» п'есу і надаць спектаклю подых сённяшняга дня. І калі гэта яму не зусім удалося, прычына перш за ўсё ў слабым драматургічным матэрыяле.

Разам з рэжысёрам большасць выканаўцаў старанна падыходзіць да ўвасаблення вобразаў камедыі. Артысткі В. Пола, якая выконвае ролю Матруны Шабуневіч, надзяляе сваю гераіню несправядлівасцю, шчырасцю, рысамі народнага гумару. Яе Матруна можа і пакартаваць, але ўсё і патрабаваць. Непрымірымасць да неадпавя, патрабавальнасць да сябе і навакольных — вось асноўныя рысы характару Матруны — Пола. На жаль, артыстка не заўсёды натуральна, часам ёй не хапае той сакавітай камедыйнай характарыстыкі, якая ёй уласціва пры вырашэнні іншых вобразаў.

Шкава і ярка іграе ролю шэф-кухара П. Малчанаў. Мы ведаем яго як артыста з шырокім творчым дыяпазіонам, які з аднолькавым поспехам выконвае як камедыйныя, так і драматычныя ролі. Выкананне ім ролі шэф-кухара Танкевіча вызначаецца выразнасцю, смеласцю малянка, народнай манерай ігры. Рад удальч дэталей не толькі ствараюць маляноўкі жанца «майстроў кухарскай справы», але і раскрываюць унутраны свет герая. Для прыкладу прыгадаем выхад кухара пасля «апрацоўкі» ў кабінце новага дырэктара.

А. ЛАВОВІЧ, аспірант Акадэміі навук БССР.

ра. Ад нечаканасці, што яго не звалілі, Малчанаў — Танкевіч з аб'яўковым позіракам праходзіць праз усю сцэну, выклікаючы здзіўленне ў сваіх супрацоўнікаў, а затым раптам пускаяцца ў скокі, нечакана лёгка падківаючы сваё грузнае целу ў прысіды. Усё, зрэшты, было добра, каб Малчанаў часам не зраджваў сваёму добраму мастацкаму густу і не перагрываў, не падкрэсліваў занадта вонкавага боку ролі.

Дырэктар сталовай Заіруха вынісаны аўтарам не зусім выразна, Готая схематычнасць перашкодзіла Г. Глебава праявіць тут свае высокае майстэрства. Яго Заіруха жыць і натуральна, але часам артысту не хапае той камедыйнай лёгкасці, якая так характарна пры выкананні Глебавым іншых палобных ролей.

Не зусім зразумелае выкананне ролі кладаўчыка Федзі артыстам Г. Галкіным. Аўтар паказвае Федзі як бездаказнага «балбеса», які не абджавае сябе глыбокімі думкамі, а любіць лёгка жыць і дзяткаць спакушаць. Аднак у яго ёсць і другі бок характару. Федзя, калі гэта яму выдасца, можа замест мяса выдць кухару коці і «правярнуць» махінацыю для таго, каб не толькі апрацуць «стыльны» кашом, але і за кошт дзяржавы «спавесціцца». Г. Галкін занадта захапляецца адной рысай характару герая і таму яго Федзя трохі прудураваты і нахабны, ён не выклікае разгата асуджэння з боку глядача. У артыста не адчуваецца дастаткова выразнай крытычнай пачынаў ў адносінах да вобразу.

Значнае месца ў вырашэнні асноўнага канфілікту камедыі займае белгалтар Нація (К. Васман). У артысткі ёсць усё якасці, неабходныя для гэтай ролі — яна абаяльная і шчырая. Але часам нейкая залішня малярнасць перашкаджае поўнаму раскрыццю вобраза. Хацелася б больш больш несправядлівасці і прастаты, якой, дарэчы, багата ў выканаўцы ролі Нюры артысткі Т. Бабко.

Шкавую заўважку на вобраз дае артыст У. Дзялішоўка ў ролі Ягора Шабуневіча. Заключэнне, сваёасабліва характарыстычнае ў паводзінах да падставу думаць, што пры наўнасці добрага драматургічнага матэрыялу артыст мог бы стварыць зместоўны вобраз.

Пры ўсёй разнастайнасці ў выкананні тых ці іншых вобразаў ёсць адзін агульны недоход: гэта дрэннае валоданне мовай. Не гаворыць ўжо аб тым, што некаторым акцёрам не хапае лёгкасці ў выдзненні дыялогу, яны часам проста забываюць тэкст, што ніяк негата дараваць такім майстрам сцэны.

Сумненне выклікае і мастацкае афармленне (мастак В. Галубковіч). Паважана горада, у авае якой змяшчаюцца інтэр'еры, не зусім натуральна. Тым больш, што рэжысёрам К. Саннікавым спектакль вырашаны ў падкрэслена рэалістычным плане.

Паказаўшы на сцэне спектакль «Злавацца не трэба», калектыў тэатра і рэжысёр-пастаноўчык, на наш погляд, пайшлі на творчы кампраміс, не давалі з аўтарам да больш высокай літаратурнай якасці яго твор, хоць і намагаўся гэта зрабіць. А такі шлях — не найлепшы для стварэння мастацкай паўнаціннага нацыянальнага рэпертуару.

А. ЛАВОВІЧ, аспірант Акадэміі навук БССР.

Пры Брэсцім абласным ДOME народнай творчасці ўжо больш дзесяці год працуе студыя выяўленага мастацтва. Многія з тых, хто наведваў студыю, паступілі і скончылі мастацкія вучылішчы. Цяпер студыю наведваюць звыш 30 чалавек. Сярод іх рабочыя, служачыя, вучнёўскае моладзь.

На здымку: кіраўнік студыі мастак Пётр Аляксеевіч Данеліа расказвае групе студэнтаў аб рабоце над мастацкай кар'янай.

Фота В. Германа. Фотахроніка БЕЛТА.

Сцяпан ГАТРУСЕУ.

Новыя вершы

Бо нерухомай плоткай беагрэдаў
У трыснягі забілася рака.
Гукнеш у даль — і спатыкнецца
Ажно блакіт сцягнеме трапяткі.
І цягнуцца да халеброба колас,
Каб дакрануцца жылістай рукі.
Зямля, не для таго ты ўсе
Каб прычкаць расчараваных
Але, каб сонца не перасяіла,
Яно свяціць павіна спакайнай.
Якія яблык, якія яблык —
Адно ўпадзе, а за вярсту чуваць.
Прасрытыя хмурынкі —
Застылі і не хочуць адпываць.
Кляновыя прасрытыя прапелеры
Гатовы штохітліва загнуць.
Што ж, многа добрых песень тут
Прапелі мы — паглядзець.
Не грэх і на суседзяў
Нам кожная планета недакладна —
Зямля ад крыў птушчых шаласціць.
Па-малодому светла і лёгка,
Што дай сігнал — і ў неба паліціць.

СПЕКА

У птушкі ў роце не было расіны
За цялы дзень — за цялы дзень
Ані лістом не зварушыць яліні
І кожны промень, быццам
Злаца, што завяла нават неба,
Паўночне і аспыскае блакіт.
Зямля, як бохан зачарствелы
Хлеба,
І — засені не знойдзеш яі ракіт.
Ціраціца самотна пазалота
Пад яблыкні — сямгнуглі садам,
І душыа так, што чень ад
Спяшасца дабегчы да вады.
Мост выгнуўся архаваю вудай,
Але нішто не зрушыць палпаўка.

Летнія гастролі сімфанічнага аркестра

У летнія гастролі па гарадах Беларусі адправіліся сімфанічны аркестр Беларускай дзяржаўнай філармоніі. Канцэрты аркестра абудуцца на адкрываючых пляцоўках парку. Рэпертуар гастролі складаецца з некалькіх цыклаў. Будучы выконваць сімфанічныя творы Чайкоўскага, творы беларускіх, рускіх і заходне-еўрапейскіх кампазітараў. Канцэрты абудуцца ў Пінску, Брэсце, Гродне, Гомелі, Магілёве, Бабруйску, Віцебску.
У гастролі аркестра прымуць удзел салоты філармоніі Л. Лякоўвіч, В. Фамічэнка, В. Вардзіна, лектар А. Буздовіч і дырэктары В. Дубоўскі і І. Астроўскі.
М. РУБІНШТЭЙН.

НЕ ЧУВАЦЬ ПЕСНІ

Сумна ў Выдрай. Не чуць звонкіх песень, якія раней спяваў мясцовы хор.
Ходзіць па вёсцы паштальён Валя Шаўцова і ніяк не можа забіць вясёлыя і жыццярэдныя песні, якія ў свой час так хораша спяваліся тут.

Славутая была Выдрая. Аб ёй пісалі газетныя і прыватныя радыёперадачы. Назву гэтай вёскі з гордасцю ўспаміналі віцебскія дэкаляцішчы, калі хацелі нагадваць аб поспеху і развіцці самадзейнага мастацтва. А калі прывіталіх талентна прыходзіла ў гэтую калейку глухую, невядомую вёскачку!

Чым жа асабліва праславілася Выдрая і яе жытары? Сваім харавым калектывам. І сапраўды, гэта быў выдатны хор — шматлікі, многагалосы, атлаі па сваёму майстэрству хор, якому споўнілася 20 год.

Ніколі не забыць старайшым удзельнікам хору, адной з яго стваральніц Марыі Мікалаўны Наўменка тых шчаслівых дзён, якія пачаліся ў вёсцы дзясяць і пачаў хормайстар І. Папоў, прысланы сюды ў працягу камандзіроўкі абласным упраўленнем культуры і Дома народнай творчасці. А калі добрых слоў было сказана ў дзень урачыстасці! Шчыра пасыпаліся граматы для ўдзельнікаў хору. Вінівальным поціскам рук, здарвалася, вядома, і без чаркі... (які ж гэта юбілей без тостаў!). Ліліся лютым абліччамі мясцовых кіраўнікоў і гасцей:
— Не турбуйся, мы вас не забудзем, дапаможам далейшаму творчому росту.

Дырэктар абласнога Дома народнай творчасці М. Тышчэвіч абяцаў заўсёды трымаць пад сваёй увагай гэты калектыў.

З таго часу прайшло амаль тры гады. Тэрмін, прама скажам, не надта вялікі, але дастатковы, каб людзям з кароткай памяццю забіць парабаванасці юбілею і ўрачыстасці абшчынні, якія даваліся тады.

Такія людзі аказаліся кіраўнікі абласнога ўпраўлення культуры і Дома народнай творчасці. Яны зусім забыліся не толькі пра сваё абшчынні, але нават і дату юбілею. Адзінае, што ў іх засталася ў памяці, гэта назва: Выдрайскі хор. Але з гэтым

імям у іх асацыююцца толькі прыемныя ўспаміны.

Выдрайскага хору ўжо няма. Спачыў існаванне калектыву, які ў свой час з поспехам выступаў у Мінску (калі адзначалася 30-годдзе БССР), выхадзіў не адзін раз пераможна па абласных аглядах. Слава калектыву расла і шырылася. А сёлетняй зімой яго не чулі нават са сцяны Ленінскага раённага Дома культуры, дзе праводзіўся агляд калгасна-саўгаснай мастацкай самадзейнасці.

Ужо многа месцаў не збраўшы на спеўкі ўдзельнікі хору. Як і чаму гэта адбылося, ніхто дакладна не ведае. Можна быць, па той прычыне, што неўзабаве пасля юбілейных урачыстасцей клуб страціў баню; ён знік, і ніхто не мог знайсці яго слядоў. А магчыма, пачатам сумнага фіналу быў адзін з некаторых артыстаў хору? Не, гэта не прычына, пакульчыце ў самадзейнасці — заканамерная з'ява. Ці ўсё трымалася на загалічкі клуба Раісе Шапаўрай, якая па сямейных абставінах пакінула Выдраю? І ў гэтым выпадку было вышэй: сюды можна і трэба было паслаць новага энтузіяста харавага мастацтва.

Але ў Ленінскім аддзеле культуры нікога не знайшлі для гэтай справы, апрача Марыі Мікалаўны Наўменкі. Мы нічога не маем супраць добрасумленнага, шчырага работніка. Гэта яна — ініцыятар стварэння і паспяховага адраджэння хору, самая актыўная ўдзельніца яго. Але бяда новай загалічкі ў тым, што ўзяць на сябе кіраўніцтва хорам яна не можа; няма ў ёй музычнай адукцыі, пот і тых не ведае Марыя Мікалаўна. Каб прыхаць у Выдраю хормайстар, загалічкі, наглядчыні за свай неамады ўраст. Хутка ё зноў сабрала калектыў. Але зарастае свежы, што вядзе ад раднічых устаноў культуры да сельскага клуба.

Паступова забыліся пра Выдрайскі хор у раённым цэнтры. Раёў, бывала, не-не, ды ўспоміны ў райвыканкоме аб гэтым калектыве і нават абяважыць сёму-таго «адраджыць» аб «надавіць» хор. А цяпер нават і гэтага няма. З паўгода таму назаўра на сесіі райсавета абмяркоўвалася пытанне аб культуры-бываўым абслугоўванні насельніцтва ў Стаўрэйскім сельсавеце (сюды ўваходзіць і Выдрая). Аб многіх вясельных справах гаварыў у сваім дакладзе старшыня сельсавета Т. Сміроў; аб ураджайнасці паўб і прадукцыйнасці жыб'ляў, аб гандлі і будаўніцтве калодзежаў, аб рамоне школ і медыцынскім абслугоўванні; упамінаў ён нават аб тым, што ў Выдрах і Кляўдах клубы-клубы пад аб'южа. Але ні слова ён не вымавіў аб Выдрайскім хоры. Не ўспоміў аб ім і загалічкі раённага аддзела культуры Т. Герасімаў, які выступаў па другому пытанню — аб выкананні бюджэту.

Так і перастаў спяваць Выдрайскі хор.

Але песня жыць у сэрцы выдрайцаў. Не так лёгка адмовіцца ад культурных традыцый. Няма хору ў клубе — Зіна Ягоў і Аня Лісукіна стварылі вакальную групу на жывялаў галоўнай ферме. Дзяўчаты спяваюць народныя беларускія песні, частуны і аб куклураце, паставілі невялікую п'есу і нават выступілі з канцэртм перад жылкамі сяла.

Хор павінен зноў аднавіць сваю славу. Ад вас гэта залежыць, таварышы з абласнога ўпраўлення культуры і Дома народнай творчасці! Вашая дапамога чакае выдрайскага калгаснага моладзь.

М. ПАХІЛКА, Віцебск.

КРЫЎДЫ ЮНАГА ЧЫТАЧА

Паспрабуеце купіць у Гомелі буквар. Гэтай найпапулярнае кніжкі для дзяцей дашкольнага ўзросту тут не знойдзеш.

Як жа наогул клопаюцца аб забеспячэнні дзяцей кнігай у Гомелі? У магазіне № 3 абшчыннага, што па вуліцы Савецкай (загалячым тэ. Дзяцюкоў) пад шклом у вітрыне ляжыць літаратура для самых маленчкіх. Тут таксама і «Ражыцкія» Я. Коласа, «Хлопчкі Памаяга» П. Варанько, «Варочыца» А. Барто і інш. Да прыкладу паглядзіце дзедзі. Адны пятачок кніжкі «Соснітка», іншыя — «Пяткі», але ні той, ні другой няма, даўно прададзены. Выбару казак няма, няма і вершаў для дашкольнай і малодшых школьнікаў.

Добрымі працаўнікамі кнігі зарэкамендавалі сябе С. Волгіна, прадачеў магазіна № 8, лятонічна магазіна № 10 т. Цесліна, лятонічна магазіна № 5 т. Бандарніка.
У магазіне № 5 (загалячым тав. Каіман) свабодны доступ да кнігі. Ёсць адзед дзіцячый кнігі. Кнігі тут расставлены з густам, большасць з іх для дзяцей сярэдняга школьнага ўзросту. Ёсць і навукова-фантастычная «Лібічын» І. Ільімова, прагнорычка «Корнік Рыбакова», кнігі аб падарожжах, аб сямейным і заўтрашнім дні навуцы і тэхніцы. Прадавец т. Путчанка адпускае кнігі вуч-

ням школ №№ 10, 15 і інш. Тут вялікі попыт на творы Барто, Міхалюка, Маршак, казкі Чукоўскага, народныя казкі. Але іх няма, няма не толькі тут, але і ва ўсіх магазінах і кіёсках абшчыннага.

Асабліва прыемнае ўражанне пакідае дзіцячым аддзел Гомельскага ўніверверта. Не так багата ў аддзеле літаратуры, але ўмеца, з вялікай любоўю працуюць прадаўцы.

Вельмі дрэнна абстаіць справа з дзіцячым кнігай у спецыялізаваным магазіне «Дзіцячы свет». Тут апрача «Рыжыка» Чаплінай і разнастайнай абычкі нічога нам не прапануюць. Прадавец т. Салачова скардзіцца, што мала паступае дзіцячый літаратура.

Нельга абыйсці маўчаннем і той факт, што ў магазінах кнігазнаўства няма многіх падручнікаў для моладзі пята і сярэдняга школьнага ўзросту. Загалічкі магазіну № 5 т. Кіфман, № 10 т. Марголіна, № 8 т. Ліпчан і інш. скардзіцца, што часта паступаюць на прыкладу дрэнна выдзеныя кнігі — на шрай паперы, без добрых малюнкаў і добрай вокладкі.

Дрэнна і тое, што ні абшчыннага, ні гарком камсамола, ні дзіцячых бібліятэкаў ні разу не арганізавалі сустрачкі дзіцячых лісьнічкіцаў з юнымі чытачамі.

М. КАРЧЭМНЫ.

КНИГА ВЫКЛІКАЕ НЕКАТОРЫЯ ПЯРЭЧАННІ

Беларуская літаратура даўно ўжо прыцягвае ўвагу філолагаў-даследчыкаў не толькі ў нашай рэспубліцы, але і дзелька за яе межамі. Творы нашых мастакоў слова пераказваюцца на многія мовы народаў Савецкага Саюза і зарубжных краін і выдаюцца масавымі тыражамі. Частей і часцей з'яўляюцца крытычныя працы і літаратуразнаўчыя даследаванні не толькі аб творчасці павольных пісьменнікаў, але і па найбольш значных перыядах у гісторыі літаратуры, па агульнатэарэтычных праблемах і спецыяльных пытаннях. Гэта яскравы і пераказнальны доказ выдатнейшых поспехаў нашай нацыянальнай літаратуры, бо імяна нараджэнне вялікай літаратуры выклікае да жыцця дзейную літаратуразнаўчыю і сапраўды навукова літаратуразнаўства. Не сакрэт, што толькі тады, калі ў свет выходзіць мастацкі твор, у якіх унікаюцца важныя надбавыныя пытанні, калі пісьменнікі закрываюць хвалючыя грамадскія праблемы, тады вынікае пільная неабходнасць у крытычным аналізе гэтых твораў, унізане жаданне весті сур'езна і прынцыпова гутаркі аб мастацкай літаратуры, аб месцы і ролі пісьменніка ў гістарычным прагрэсе грамадства.

Прымема тое, што сур'езная размова аб літаратуры вядзецца не толькі ў нас у Беларусі, а што да гэтай прынцыповай гутаркі дадуць і нашы сябры, літаратуразнаўцы РСФСР, Украіны і іншых братніх рэспублік.

Асабліва зацікаўленасць да беларускай літаратуры выяўляюць маскоўскія і ленынградскія вучоныя. Так, толькі ў пасляваенны час былі апублікаваны манаграфіі Яўр. Малалькова «Інка Купала», М. Дабрына «Беларуская літаратура (Старыя і новыя пытанні)» і інш. Па беларускай літаратуры напісаны кандыдацкія дысертацыі В. Турбіным і Л. Ксенжаловскай.

У галіне распрацоўкі і асветлення пытанняў гісторыі беларускай савецкай пазіі наша крытыка мае поўныя поспехі. Напісаны кнігі аб творчасці амаль усіх выдатнейшых беларускіх паэтаў. Гэта стварыла прадумовы для напісання прац манаграфічнага характару, у якіх бы абгульняўся вопыт развіцця беларускай пазіі. Вось нядаўна выйшла ў свет новая праца аб беларускай літаратуры — кніга навуковага супрацоўніка Інстытута суветнай літаратуры імя А. М. Горькага Акадэміі навук СССР Л. Залескай.

Кніга Залескай называецца «Пазіія Савецкай Беларусі». Гэтая назва вельмі імат абяцае. Няма патрэбы гаварыць аб неабходнасці такога даследавання. Аўтарам прабыла, безумоўна, вялікая праца. Складаны праце развіцця беларускай пазіі пасляваеннага часу сураздзячым тым у святле асноўных праблем усёй савецкай літаратуры, праблемы становаўча герая. Пры характарыстыцы асобных жанраў аўтар спынае ўвагу перш за ўсё на раскрыццю вобраза лірычнага герая, ставіць праблему традыцый і навастварта, разглядае жанравыя асаблівасці беларускай пазіі.

Л. Залеская ацэньвае з'явы ў гісторыі беларускай пазіі з пункту погляду агульных задач і дасягненняў усёй многанациональнай савецкай літаратуры і перш за ўсё з пункту погляду дасягненняў рускай пазіі і яе плённага ўплыву на беларускую. Станоўчае ў яе працы тое, што ў сваіх сцвярджэннях і абгульняючых даследаваннях набягае непатрэбнага схематызму і дэкаляцішчынасці, якія часам яшчэ наглыдаюцца ў працах падобнага характару. Л. Залеская гаворыць аб тым, што выдатныя поспехі беларускай пазіі абумоўлены ў першую чаргу цеснай сувяззю з жыццём народа ў эпоху лабудовы камуністычнага грамадства.

Пры аналізе ўлічваюцца жанравыя асаблівасці пазіі. Гэта абумовіла кампазіцыйную лабудову даследавання. Рэцэнзуемая кніга складаецца з ўступу і трох асноўных раздзелаў: Лірыка. Балада і легенда. Паэма.

Ва ўступе дасцянута агульная характарыстыка беларускай дарэвалюцыйнай пазіі, галоўным чынам пачатку XX стагоддзя, калі ў літаратуру прыйшлі Янка Купала, Якуб Колас, Цётка, М. Багдановіч, Ц. Гарны, Эм. Вялічка і інш., раскрыта некалькі характарных асаблівасці развіцця дакстрычэчнай беларускай літаратуры.

Ва ўступнай частцы аўтар кнігі закрывае праблему ўплыву Горькага як заснавальніка сацыялістычнага рэалізму ў дакстрычэчнай беларуска

ЛЯ ШКОЛЬНАГА ПАРОГА

Нарада па пытаннях дзіцячай літаратуры

Учора ў 11 гадзінаў раніцы ў зале пасяджэння ЦК ЛКСМБ пачалася рэспубліканская нарада па пытаннях развіцця беларускай дзіцячай літаратуры, якую склікалі праўленне Саюза пісьмнікаў БССР, ЦК ЛКСМБ, Міністэрства асветы БССР і Дзяржаўнае выдавецтва БССР.

Самыя вядомыя аштымісты на зямлі — дзеці. Жыццядарнасць і запрытлівасць, яны ўмеюць смела марыць, востра адчуваюць дыханне часу, цягнуцца да ўсяго новага, перадавага, носяць яго імкнучыся стаць неабавязна.

Нельга сказаць, што нашы паэты абходзілі гэты праца. Былі ўдзячны вершы «Сталары», «Шафэр» ў зборніку Артура Вольскага «Маленькім сябрам» (1945); «Я сам араў», «Пабуду лядокоў», «Будаўнік» ў зборніку Івана Муравейкі «Ручаіны» (1956); «Казяна», «Пастуха» ў зборніку С. Шусткевіча «Лясная калыханка» (1958).

Конкурс на лепшы вучнёўскі твор

У Абуцкай сярэдняй школе Крупскага раёна па ініцыятыве літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

Канкурс на лепшы вучнёўскі твор

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

Знаходкі рамана беларускага пісьмніка

Літоўскія кінематографісты прыступілі да экранізацыі рамана П. Броўкі «Калі зліваюцца рэкі».

Народныя таленты

На Магілёўшчыне прайшлі сельскія і раённыя агляды самадзейнага прыкладнага і выяўленчага мастацтва.

Новая пастаноўка

Слоніміскі народны тэатр паставіў на сцэне камедыю «Кухарка» А. Сафронава.

Тэма гэтага дакументальнага фільма — паказ Гомельскага народнага ўніверсітэта культуры.

Ужо з першых крокаў працы перад аўтарамі фільма пасталі два сур'ёзныя пытанні: па-першае, як змясціць гэты багаты і валькі матэрыял у адной частцы, па-другое, як паказаць работу ўніверсітэта культуры.

У кінакарціне паказаны розныя фактывы ўніверсітэта, але працягла да заняткаў слухачы працякаюць у свет чароўных гукаў, пачынаюць глыбей разумець вобразы, што ствараюцца мастацтвам тэатра, паціць падотны жыццёвы, захапляюцца непарушнай дынамікай танца.

Умець выбраць музычны твор, скарыстаўшы для інтэрпрэтацыі яго спецыфічныя магчымасці кінематографа, аўтары стварылі сваёсаблівае зроканае тлумачэнне музыкі.

Можа яны адхіліліся ад пастаўленай задачы? Нам здаецца, што не. Гэтая папулярная класіфікацыя музыкі вельмі даходліва, зроблена цікава і галоўнае, з добрым густам.

Другая частка фільма, а ў ёй ёсць усе звесткі аб універсітэце, дамаюцца ўдзел за гэтым даходлівым, галоўным эпізодам. Паказана тут усё больш проста і нават у некаторай ступені схематычна.

Аднак, нягледзячы на тое, што ў гэтым кавалку кінаапаздавання дзейнічае цэнтральная вядучая фігура нарыса Пётр Андрэевіч Сіроткін, ён атрымаўся менш цікавым. Ды і Сіроткін паводзіць сабе ненатуральна.

У беларускім дакументальным кіно зроблены ўданы крок. І нягледзячы на тое, што фільм «Школа хараства» не пазбаўлены недахопаў, але ён усё ж — першая ластаўка ў пошуках новых вырашанняў тэм. Але, як кажуць, адна ластаўка яшчэ вясны не робіць.

На Вільняўскай кінастудыі ўжо закончылі пробы акцёраў і пачаліся здымкі карціны. У адной з галоўных ролей літоўскага студэнта медыцынскага факультэта Вільняўскага ўніверсітэта Ліна Пінгітэ. Астатнія вядучыя ролі даручаны вопытным акцёрам.

Разнастайная была выстаўка народнай творчасці ў Чырвонапольскім раёне.

Лепшыя работы народных умельцаў будуць прадстаўлены на абласной выстаўцы прыкладнага і выяўленчага мастацтва.

Але калі памылкі друку можна аднесці на рахунак выдавецтва, то за фактычныя недакладнасці насё адказнасць выключна аўтар кнігі.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Фільм быў задуманы як пашыраўні і паглыблены сродак кіно паказ самай творчай мастацтва і таго, якія ўспрымаюцца слухачом. Калі мы цяпер бачым вынікі творчай і нават, у некаторай ступені, для беларускай дакументальнай кінематографіі, наватарскай працы, мы пераканваемся ў правільнасці задумкі.

Ні для кога не сакрэт, што ёсць шмат людзей, якія не любяць сімфанічную музыку. Іх самы пераканальны аргумент: «Я не разумею яе». Але вось з экранна паліліся чароўныя і пяшчотныя гукі канцэрта Гіра, І. Зянецца, што дзесяці зусім побач ярка грэе вясновае сонца, пад яго прамянямі ажывае прырода і ласкава глядзіць на цябе закаханы чалавек.

Умець выбраць музычны твор, скарыстаўшы для інтэрпрэтацыі яго спецыфічныя магчымасці кінематографа, аўтары стварылі сваёсаблівае зроканае тлумачэнне музыкі.

Можа яны адхіліліся ад пастаўленай задачы? Нам здаецца, што не. Гэтая папулярная класіфікацыя музыкі вельмі даходліва, зроблена цікава і галоўнае, з добрым густам.

Другая частка фільма, а ў ёй ёсць усе звесткі аб універсітэце, дамаюцца ўдзел за гэтым даходлівым, галоўным эпізодам. Паказана тут усё больш проста і нават у некаторай ступені схематычна.

Аднак, нягледзячы на тое, што ў гэтым кавалку кінаапаздавання дзейнічае цэнтральная вядучая фігура нарыса Пётр Андрэевіч Сіроткін, ён атрымаўся менш цікавым. Ды і Сіроткін паводзіць сабе ненатуральна.

У беларускім дакументальным кіно зроблены ўданы крок. І нягледзячы на тое, што фільм «Школа хараства» не пазбаўлены недахопаў, але ён усё ж — першая ластаўка ў пошуках новых вырашанняў тэм. Але, як кажуць, адна ластаўка яшчэ вясны не робіць.

На Вільняўскай кінастудыі ўжо закончылі пробы акцёраў і пачаліся здымкі карціны. У адной з галоўных ролей літоўскага студэнта медыцынскага факультэта Вільняўскага ўніверсітэта Ліна Пінгітэ. Астатнія вядучыя ролі даручаны вопытным акцёрам.

Разнастайная была выстаўка народнай творчасці ў Чырвонапольскім раёне.

Лепшыя работы народных умельцаў будуць прадстаўлены на абласной выстаўцы прыкладнага і выяўленчага мастацтва.

Але калі памылкі друку можна аднесці на рахунак выдавецтва, то за фактычныя недакладнасці насё адказнасць выключна аўтар кнігі.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Даследчыцы часта недахопы творчасці таго ці іншага паэта бачыць у декларатывнасці. Але гэта можна сказаць і аб рэцэнзійнай кнізе.

Сурова прыгажосць сібскай прыроды. Горы ў белых снегах вучомых. Чула, наспярожана пішныя. І вось яе парухам маладыя галасы. Група студэнтаў-камаюльцоў выхадзіць у цяжкі і неясны шлях, каб разгадаць таямніцы важнага адкрыцця рускага вучонага Платонава, які загінуў у гэтых гарах у суровую зіму 1914 года.

Так разгортваюцца падзеі цікавага, захапляючага спектакля «Камея-штучка» па п'есе П. Малдэўскага, ажыццэўленага самадзейнымі артыстамі гідрамеліярацыйнага факультэта Беларускай сельскагаспадарчай акадэміі. Рэжысёр спектакля — мастак кіраўнік драмлектыву ўл. Мітраў. Удзельнічаюць у ім такія старыя аматары сцэнічнага мастацтва, як А. Мартынава і маладыя драматургі Ю. П. Паўлюкоўска, А. Дубава, А. Мінін, В. Хамуцін.

Драматычныя калектывы акадэміі — адзін з самых старэйшых у рэспубліцы. Ён створаны каля 40 год назад. Удзельнікамі калектыву — студэнтамі і выкладчыкамі было сыграно многа п'ес. У свой час на клубнай сцэне ставіліся «Рэвізор» Гоголя і «Гора ад розуму» Грыбаедава, «Лес» і «Без віны вінаватая» Астроўскага, «Раскіданае гняздо» Купала і «У пущах Палесся» Коласа, «Любіў Ярава» Трайнова і «Платон Крчач» Карнейчука.

Зразумела, што склад драмлектыву амаль кожны год мяняецца. Людзі заканчваюць акадэмію і едуць працаваць у вёску. На змену ім у драмлектыве прыходзяць другія. Але і пакінуўшы акадэмію, самадзейныя артысты не парываюць з любімым мастацтвам. Многія з іх актыўна ўдзельнічаюць у сельскай мастацкай самадзейнасці, кіруючы драматычнымі гурткамі ў калгасах і саўгасах.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Драматычны калектыв акадэміі настолькі выраб колькасця, што ёсць магчымасць адначасова рыхтаваць некалькі паставак. Студэнты і выкладчыкі часта глядзяць на сцэне свайго клуба новыя цікавыя спектаклі.

Конкурс на лепшы вучнёўскі твор

У Абуцкай сярэдняй школе Крупскага раёна па ініцыятыве літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

У канцы гэтага навучальнага года на ініцыятыву літаратурнага гуртка штогод праводзіцца конкурс на лепшы вучнёўскі твор.

Значную частку кнігі І. Муравейкі складае паэма «Расці, абывялькі» — аб юных саадавац. Можна гаварыць пра многія недахопы гэтай паэмы — спрочнае вырашэнне тэм, адсутнасць яркіх характараў, нязрабанае асобных радкоў, але твор гэты сведчыць аб добрых імкненнях паэта задаволіць надзвычайна патрабаванні чытачоў.

Арыгінальна на форме і задуме ніжэй вершы «Мой агарод», «Майстры і інструменты» і «Нашы маўклівыя сябры» ў кнізе А. Платнера. Проста і цікава, з лёгкай усмешкай расказаў лют маленькаму чытачу аб тым, што і як можна вырабіць на агародзе, як карыстацца старымі і слясарнымі інструментамі, навучыў яго бераччы мёла, правільна карыстацца ёю. Вершы А. Платнера — яскравы прыклад, як без лішніх паўчанняў можна вучыць дзіцяцей рабіць карысныя справы.

Не цяжка заўважыць, што ўсе пералічаныя вышэй творы адрасаваны самаму маленькаму чытачу, ці як пішуць на кніжках, — «для малодшага ўзросту». Добрых ж сучасных паэтычных кніжак для сярэдняга і старэйшага школьнага ўзросту пакуль што ў нас няма. Чаму?

Каб адказаць на гэтае пытанне, неабходна спыніцца на самых характэрных недахопах вершаў для дзіцячай малодшага ўзросту, прысвечаных тэме працоўнага выхавання дзіцяцей. Нават пры беглым знаёмстве з імі кідаецца ў вочы павархоўнае вырашэнне тэм. Паэты называюць людзей розных прафесій, гавораць, што яны робяць і настолькі ўхвалююцца ад паэтычнай перадачы іхніх пачуццяў, ад перадачы радасці пра-

цы. Імяна перадачы, бо сказаць, што «Эх, як добра працаваць!» паэт не забудзе. Асоль і беласць, адрастайнасць формы. Дастаткова прывесці прыклад апісання рознымі паэмамі працы сталароў:

Мы са Слаўкам — Сталары: робім ляку на двары. (А. Вольскі).

Стуку-стук — тапары. Аж спацелі сцялары. Побач з імі сталары... (С. Шусткевіч).

Злезлі з даху страхары, Завіталі сталары. (І. Муравейка).

А колькі збітых рыфмаў, накіталі «ножкі» — дарожкі, «рыбакі» — ля ракі, «касіёр» — да зор, «малаток» — ток-ток, «стужка» — стружка» выдурце з кніжкі ў кніжку.

Пры аналізе некаторых вершаў нават не падходзіць прыняты ў нашай крытыцы тэрмін «павархоўнае вырашэнне тэм». Спраўды, што значае гэты тэрмін? Вядома, што паэт пра нешта сказаў па-новаму, г. зн. чутымі словамі. А часам справа даходзіць да звычайнага перапрачы чужых інтанацыяў. Так, напрыклад здарылася з Іванам Муравейкам у вершы «Мы збіраем каласы» (зборнік «Ручаіны»), канцоўка якая

Каласочак к каласочку — Будзе нам па піражочку!..

амаль даслоўна паўтарае канцоўку верша Елены Балугінай «Песнянка»:

Колосок к колоску — Піроги на бяло.

Адсутнасць свежай паэтычнай думкі непазбежна прыводзіць да апісаліўнага, дыдактычна, прымітывізму. Ці можна, скажам, назваць мастацкім творам верш «Добрае радыё» з новага зборніка Івана Муравейкі «Пра работу і ляноў»? Вось ён:

Наша Рая вельмі рада — Цэлы дзень сыявае радыё. А як спяць каледзіца Рая. Дык і радыё змаўкае.

І ўсё. Гэта ж можна сказаць і пра сонца: «Рая рада бяскоцца — цэлы дзень ёй сьвечыць сонца. А як Рая засынае, сонца твар за лес хавае» Думка, што сонца дзім сьвечыць, а ночу не — не матэрыял для верша.

Нельга не заўважыць і другога, бадай галоўнага, недахопу ў вершах для дзіцяцей. Паэты нібы баіцца пераступіць парог школы. Юны чытач добрую палавіну дня знаходзіцца ў школе, пасля ўрокаў займаецца ў розных гуртках, вярнуўшыся дадому, рыхтуе ўрокі. Ён з'яўляецца членам піянерскай дружны, адстойвае першыя школы на спартыўных пляцоўках. А паэты настолькі баіцца цягнуць іх на квалітэты дуг, каб паказаць матылька і кветку-рамону. Ўспрымаючы і на луге добра, але ўсёму трэба ведаць меру. І добра зрабіў Уладзіслаў Надзведскі, які прысвяціў усю сваю кнігу «Сто братоў і сяброў» дзетаматэрыялу. Праст і смела зайшоў у дзіцячы дом, зайшоў не як выпадковы гоць, а як сябра, і пачаў размаўляць з гаспадарамі аб

хтэ парэзаў парту. Новую. Дубовую. Драўляную. Фарбаваную. Па івоні, тарыяныя яна лічылася пад № 99. Гэта быў дзень чорнага смутку і дрыготкага хвалявання. Захвалялася ваяжата. Пахмурым зрабіўся староста класа

